

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

ג.

עין משפט נר מצוה

1 א מיי פ"ד מהלכות בית
הביתרין הל' ח סמנ
בשמי' ק"ג: א
2 ב מיי פ"ז מהלכות
שבת הלכה טו טושי"ע
ל"ח י"ב סמנ טע"ף כ'
3 ג ד מיי שם הל' טז
ו"ד מהלכות סוכה
הלכה יג סמנ ע"ג מג
טושי"ע ל"ח שם וסמנ
מלג טע"ף ח:

תורה אור השלם

1. למען ידע דרתיבם
כי בסיבות הושיבתי את
בני ישראל בחוצותי
אחוש מצרין מצרין אני
?? אלהיכם:

ויקרא כג מג

רב ניסים גאון

דמנ ה' מלטריות היו על
גבוי. עיקר זו המשנה
במסכת מדרות פסוק ג'
פתחו של אולם גבוהה
אבנים אמה ורחוב
אמה, וחמש מלטריות
שלמית היו על גבוי,
החתונה יורפת על
הפתח אמה.

רבינו הגאון

איכא אמלחא אין לך
היכר גרול מזה. והאי דתני
פתחו של היכל, סימנא
בעלמא הוא. עד עשרים,
כי היכי דלא לילחוף לך.
ואמרין ורב נחמן בר
יצחק אי רבא לא להא
דרבה דאמר למען ידעו
דרוחיבם כי בסוכות
ההושיבתי וגו'. עד כי אמה
אדם יודע שרוב צל סוכה
וכו'. באנו לפרש טעמא
דהא מניחא דתני אם יש
אמלחא אפילו למעלה
מכ' אמה אין צורך למעט.
ומאי אמלחא חמא בריה
על אבובי א' קני. פי קורה
ועליה כמין קני העופות
לקנן עליהן, כעין הא
דתיב קני תשעה את
המערבא אמרי
פיסקא דארואי. פי לוח
ארו רחבה ד' טפחים,
רחב ד' אסורה. א"ל והוא
אילו מלחא
שמה איה מתרת לכל.
ומלחא זו שמתרת לא
מפני רחבה אלא מפני
חשיבותא, וכל העובר
נתן עינו עליה מפני
חשיבותא. וכ"ש קני
שפוטין (שפוטין)
לרביה הכל, כי פליגי
בפיסקא דארואי. כך סוגיא
במקצת קורה
בתוך זו ומקצת למעלה
מכ' סכך מקצתה בתוך כ'
מקצתה למעלה מכ', אמר
רבה בסוכה פסולה, ואמרי
אמאי מותרת במבוי כשר,
הדיוקן לה לקורה כמאן
דקלישא, וההוא דשרא
למעלה מכ' כמאן דליה
דמי. אי קלשת לה נמצאת
קורה זו ניטלת ברוח. אלא
וראין אותה כאלו היא
שפוד של מתכת. שהיא
חזקה וכבדה וראויה לקבל
אריה עליה, בסוכה נמי
נימא דחזוין להאי סכך
כמאן דקלישא, ואפי"כ
במקצת קיימי וצילתה
מרוכה מחמתה היא

ורב נחמן בר יצחק אי סבירא ליה הא דרבה כו'. לרצה גופיה
הוא מצי למיפך דלית ליה צפרקין (ד' י"ג): דקורה משום
היכרה אלא משום דרז נחמן מפרש צדילי דפליגי צדיק פריך למה
לאו לאפילוגי צמרתי: אי קלשת הוא ר"ה חמתה מרובה מצילתה.
מפרי' ר"ה חמתה מרובה מצילתה ע"י

שיצא הרוח ויפזר עד שמהל חמתה
מרובה מצילתה דאי ע"י קלישה
לחודה תהא חמתה מרובה היכי
מכשר' לה צלישנא צמחא הא אין
סכך פסול מנטרף צהדי סכך כשר
כלאמר' צסוכה (ד' ט'): גבי העושה
סוכתו מחת האילן וקשיא דלמנ
צפרק קמא דסוכה (ד' ט'). היתה
גבוהה מכ' אמה והואין יורדין צנון
כ' אס צילתה מרובה מחמתה כשירה
אס לאו פסולה ואמאי כשירה והלא
אי קלשת ליה יפלו ההואין למטה
וללשנא צמחא דהכא אמי שפיר
ולרצה מפרוקיא נמי דמפרש משום
דסוכה דיחיד היא ולא מידכר אמי
שפיר דגבי הוואין איכא למימר
דיורדין הרצה למטה דליכא למימר
מידי אצל לרדינא קשה דשמע
דמשום סוכה דלוריימא פסולה משום
אי קלשת כו' וי"ל דהתם מיירי שיש
הרצה הוואין שיכולין להתקיים בקל
על ידי סמיכה ועוד נוכל לומר הכא
דאי קלשת ליה הו חמתה מרובה
ע"י קלישה לחוד ומנטרף ללכך
דלמעלה מכ' וללשנא צמחא דלא
חשיב כל כך סכך פסול הואיל והו
סכך כשר אס היה למטה מכ' אצל
קשה דגבי הוואין אמרי' ואס לאו פסול
וללשנא צמחא דהכא ממשנין
אפילו חמתה מרובה מצילתה מיהו
ללשנא קמא ינחא אי נמי גבי הוואין
יש לפסול יותר הואיל ואגודים
עליונים והמתמונים זה צוה דאי
קלשת יפול הכל: אמר רבה במבוי
פסול. ל"ג רב דרז יליף מפתחו
של היכל דהו חללו כ':

חלל

דרבה בר אבובא אמר קיני כי אתא רב דימי אמר במערבא פסקי
דארואי מאן דאמר פסקי דארואי כ"ש קיני מ"ד קיני אבל פסקי דארואי לא
ומ"ד פסקי דארואי א' מ"ט משום דנפיש משכיה והא סוכה דנפיש משכיה
וקאמרי רבנן דלא אלא כיון דקא חשיב אית ליה קלא: מקצת קורה בתוך
עשרים ומקצת קורה למעלה מעשרים מקצת סכך בתוך עשרים ומקצת סכך
למעלה מעשרים אמר רבה במבוי כשר בסוכה פסול מאי שנא במבוי דכשר
דאמרי' קלוש סוכה נמי לימא קלוש אי קלשת הוואי לה חמתה מרובה מצילתה
הכא נמי אי קלשת הוואי לה קורה הניטלת ברוח אלא על כרחך נעשו כשפודין
של מתכת הכא נמי על כרחך נעשית צילתה מרובה מחמתה אמר רבא מפרוקי'
סוכה דליחיד היא לא מוכר מבוי דלרבים מדכרי אהרדי רבינא אמר סוכה
דאורייתא אחמירו בה רבנן מבוי דרבנן לא אחמירו ביה רבנן רב אדא בר מתנה
מתני להא שמעתא דרבה איפכא אמר רבה במבוי פסול בסוכה כשירה מאי
שנא סוכה דכשירה דאמרינן קלוש במבוי נמי לימא קלוש אי קלשת הוואי לה
קורה הניטלת ברוח הכא נמי אי קלשת הוואי לה חמתה מרובה מצילתה אלא
על כרחך נעשית צילתה מרובה מחמתה הכא נמי ע"כ נעשו כשפודין של
מתכת אמר רבא מפרוקיא סוכה דליחיד היא רמי אנפשיה ומדכר מבוי דלרבי'
היא סוכה אהרדי ולא מדכרי' דאמרי אינשי קדרא דבי שותפי לא חמימא ולא
קדרא רבינא אמר סוכה דאורייתא לא בעי חיזוק מבוי דרבנן בעי חיזוק
מאי הווי עלה רבה בר רב עולא אמר זה וזה פסול רבא אמר זה וזה כשר
חלל

ותיה כשירי[ח]. ופריך רבה מפרוקיא סוכה דליחיד כו'. ופריך רבינא סוכה דהיא מוארייתא אחמירו בה רבנן. מבוי דהוא
דרבנן לא אחמירו ביה. רב אדא בר מתנה תני אפכא, אמר רבה בסוכה כשירה במבוי פסולה כו'. עד רבינא אמר זה וזה כשר.
דאורייתא לא בעי חיזוק. מבוי דרבנן בעי חיזוק. מאי הווי עלה, רבה בר עולא אמר זה וזה פסול. רבא אמר זה וזה כשר.

לא תיהני ליה אמלחא. לאכשורי גבוהה יותר מכ'. לקמן מפרש מאי
אמלחא והיכא מצי דמהניא: של מילה. עץ גדולין צו מילין והס
עפלים ובלע"ז גלא"ש: אמה אמר ר' אינעא כו'. השתא קא מסיק
לפירכה דאשכחן דמהניא אמלחא אילנא דרז ומעיקרא לא צדיקה
לחויצתה: רחבה ד'. אס היתה רחבה

רחבה ד' טפחים אע"פ שהיא דקה
ואינה חזקה לקבל אריח כשירה והא
דמנ צמתני' (לקמן ד' י"ג): צריאה
כדי לקבל אריח כשאינה רחבה ד'
טפחים קאמר: ואס יש לה אמלחא
כו'. תרתי מילי קאמר רב וקולא:
אמר רב יוסף. הא אמלחא דליתיה
משניה דרז לא רב אמה דתיקשי
דרב דרז אלא ממתני' היא: ותיקשי
לרז. דהא חזוין הכא דלא גמרי
רבנן מהיכל מדקמני דאמלחא
מהניא: דל אנה מהכא. הרימני
מייכן כאלו שמתקני ולא אמרתי דבר
זה: מהניא' מן לא קשיין אהדי.
גבוהה מכ' יותר מפתחו של היכל
אלמא רבנן מהתם גמרי: סנאי היא.
תנא דלעיל דסצירה ליה דרבנן
מהיכל גמרי ואמלחא לא מהניא
והאי תנא דאמלחא סבר לאו מהיכל
גמרי: לדידי נמי סנאי היא. ואנא
כתנא דלעיל אמרי: גלא רב. אי
לא הוה מפרש רב למתניתא קמייתא
וילף מינה דרבנן מהיכל גמרי:
מהנייא אהרדי לא קשיין. דצין
להיא מתני' וצין להא מתני'
דאמלחא: קורה רבנן טעמא
מאי. צנו תוך כ' אמה: משום היכר.
ליתוח אינשי ולידעו דתקנתא עבד
ולא ליתא לאחופי צרה"ר ומשום הכי
מהניא אמלחא דצין דמיסתכלי צה
אינשי אפי' למעלה מכ' אמה איכא
היכרה: והא דקסני. צמתנית'
קמייתא יותר מפתחו של היכל לאו
דגמרי מהתם אלא סימנא צעלמא
נקט שלא מחלף גירסא דעשרים
ותאמר למעלה מל' או מארבעים יא
פתח היכל סימן צידך: אי סצירה
ליה סא דרבה. דטעמיהו דרבנן
צסוכה נמי משום היכר: למה נהו.
לרבנן ולר' יהודה לפלוגי צמרתי: מצי
דליתונן עידי. כלומר המהלך אינו
מניב למעלה: קיני. כון קיני עופות
היו צולטין מחמת' האולם למעלה (מל')
מן הפתח: פסקי דארואי. כלונסות
של ארו ארוכין תמוזין צבולת אוידי
דנפיש משכיה ארוך דידהו חזו להו
אינשי ואיכא היכרה: מאן דאמר
פסקי. איכא היכרה למצוי: כל שכן
קיני. דליידי דחשיבי ומילתא דמהניא
היא מסתכלי צה אינשי וחזו לקורה:
מקלס. עובי הקורה צתוך כ'
ומקנתה למעלה וכן עובי סוכה של
סוכה: קנוס. רואין כאלו ניטל
איתו העובי היוצא למעלה ותהא
קורה דקה: הניטלת צרוח. שהרי
שיערוה חכמים צריאה כדי לקבל
אריח ואי לאו הכי שדי ליה זיקא
הלכך לא חשיב: לא מידכר. וחמנין
דמשתקיל מקלס עובי הסכך הנכנס לתוך כ' וקיימא כולה למעלה של קורה ותעמוד כולה
למעלה מעשרים אמה מתקני לה: אלא. אמאי מכשרת צסוכה משום דע"כ השתא צילתה מרובה מחמתה דהא רואין הוא דקאמר' ולא
שקילנא מיינה מידי: פלא נמי. משום אומה כשפודין דאי נמי קלישי לא שדי להו זיקא דהא לא מידי שקלת מיינה אלא רואין הוא דקאמר':

צורת הפתח והיה קנה
מיכן וקנה מיכן וקנה על
גביון. ופרקינן שמרעה זו
דרבנן יפלו לה מפתחו של
היכל מן קתני לה רבנן רב.
הא ליה רב לרב יהודי'
אתניה לחייא ברי אבהי'
שייש שם צורת הפתח
צריך למעט צורת פתח
לא מהני.
תוב קשיין ליבעו
אמלחא כי היכל, כדתנן
במס' מדרות אמש
אמלחאות (תו) של מילה
היו על גבן כו'. פי
אמלחא קורות לאחיות
הקיר. כגון וטור כרותות
אריים. ובלישנא דרבנן
למיטר בנינא. מילה אס
האילן, ופירותיו נקראין
מילין. כדגריסין אין מי
מילין ע"ג מילין. והשונה
של מילה טועה הוא.
ודחשן הא דתני (המלי)
[תמנ] אמלחאות של
מילה היו על גבן, באלם
היו וכל אחת יתירה על
חבירתה. ואמרין דילמא
בתני היכל בתבנית אולם
הוא, אמר רב
הקורה אם רחבה ארבעה
אפי"פ שאינה בריאה. ואם
יש שם לו אמלחא אין
צריך למעט. לא תתיב
אמלחא והוא גובה היכל
לא היה יותר מכ' ואפי"כ
היה ליה אמלחא.
ואמרין ופריך רב יוסף,
אמלחא לא רב אמה
ממתניתא והוא רחבה בר
מבוי יותר מפתחו של היכל
מעט, אלא מאי אית לך
למיטר תנאי היא ופליגי
אהרדי. לדידי נמי תנאי היא
ופליגי אהרדי כי האי תנא.
ודחינן ואמרין, בלא רב
מתניתא לא פליגי אהרדי,
קורה לרבנן משום היכר היא,
ואי